bestemmelser vedrørende den første tildeling af arbejdstilladelse til en græsk statsborger skærpes, efter at tiltrædelsesakten er trådt i kraft.

O'Keeffe Pescatore Bosco

Koopmans Bahlmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 23. marts 1983.

P. Heim
Justitssekretær

A. O'Keeffe
Formand for fjerde afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIR GORDON SLYNN FREMSAT DEN 23. FEBRUAR 1983 [1]

Høje Domstol.

Anastasia Peskeloglou er græsk statsborger. Den 28. november 1980 rejste hun til Forbundsrepublikken Tyskland for det at slutte sig til sin mand, som øjensynlig også er græsk statsborger og som arbejder i Tyskland. Den 31. maj 1981 ansøgte hun om arbejdstilladelse for at tage ansættelse som køkkenmedhjælperske i Stuttgart. Dette blev afslået. Tilsyneladende blev den oprindelige beslutning truffet den 30. juni 1981, mens der blev givet afslag på en klage over den den 28. august 1981.

Anastasia Peskeloglou anlagde sag ved Sozialgericht, Stuttgart, mod Bundesanstalt für Arbeit med påstand om annullation af afslaget på at få arbejdstilladelse. Følgende forhold blev anført for denne ret:

a) Artikel 19 i Arbeitsförderungsgesetz (som ændret ved lov af 19. 6. 1961, BGBl. I, s. 582) bestemte, at udenlandske statsborgere skulle have arbejdstilladelse; udstedelsen heraf afhang af forholdene på arbejdsmarkedet og de konkrete omstændigheder;

1 — Oversat fra engelsk.

b) med virkning fra den 14. august 1981 kunne udstedelsen af tilladelse til første ansættelse dog for visse persongruppers vedkommende gøres afhængig af, at en bopælsperiode var tilbagelagt, ligesom det

c) ved den »sjette anordning« af 24. september 1981, der ændrede anordning om arbejdstilladelse, blev bestemt, at arbejdstilladelse kunne gives til ægtefæller til udenlandske arbejdstagere, dersom de havde haft bopæl i landet i fire år, medmindre der var en alvorlig mangel på arbejdere inden for et bestemt område, i hvilket tilfælde den rettighedsgivende periode kunne nedsættes til to år.

Bundesanstalt für Arbeit hævdede, at eftersom Peskeloglou ikke havde haft bopæl i den fornødne periode, var hun som ægtefælle til en udenlandsk arbejdstager ikke berettiget til en tilladelse, selv om loven var blevet ændret efter hendes ansøgning og efter tidspunktet for det oprindelige afslag.

Sozialgericht anerkendte, at loven også fandt anvendelse på ansøgninger, der var indgivet inden dens ikrafttrædelse, og at der ikke var mulighed for at fortolke loven indskrænkende, således at ansøgeren ikke ville være berettiget efter den.

Socialgericht kom i tvivl om, hvorvidt de ændringer i retstilstanden, der gennemførtes i august og september 1981 var forenelige med artikel 45, stk. 1, i »akt vedrørende vilkårene for Den hellenske Republiks tiltrædelse og tilpasningerne af traktaterne« (EFT L 291, 1979, s. 27), og fandt det derfor nødvendigt at forelægge dette spørgsmål for Domstolen. Sozialgericht anmodede derfor i medfør af EØF-traktatens artikel 177 Domstolen om at afgøre, om artikel 45, stk. 1, andet afsnit, i akten skal fortolkes således, at den tillader, at regler, der var gældende før den 14. august 1981, skærpes derved, at der desuden opstilles et krav om bopæl.

Selv om der nu er blevet givet arbejdstilladelse i dette særlige tilfælde, har Sozialgericht ikke trukket sin anmodning tilbage, idet sagen om, hvorvidt den oprindelige beslutning var retsstridig, stadig verserer.

Artikel 45, stk. 1, bestemmer, at artiklerne 1-6 og 13-23 i forordning (EØF) nr. 1612/68 (EFT 1968 II, s. 467) om adgang til beskæftigelse og arbejdsformidling først finder anvendelse i de andre medlemsstater over for græske statsborgere fra den 1. januar 1988. I den mellemliggende periode kan medlemsstaterne bortset fra Grækenland »over for græske statsborgere ... opretholde nationale bestemmelser, der kræver forudgående tilladelse, for så vidt angår indvandring med henblik på at udføre lønnet arbejde og/eller adgang til lønnet beskæftigelse«.

Der er endnu en bestemmelse i artikel 45, stk. 2, vedrørende arbejdstageres familier. Artikel 11 i forordning nr. 1612/68 (der giver en arbejdstagers ægtefælle og børn ret til at tage ansættelse) gælder for græske statsborgere i de andre medlemsstater først fra den 1. januar 1986. Også her findes der en overgangsbestemmelse. Arbejdstagerens familiemedlemmer har ret til at udøve beskæftigelse på en medlemsstats om-

råde, hvor de er bosat sammen med arbejdstageren, såfremt de i mindst tre år har haft bopæl dér, og denne periode nedsættes snart til atten måneder. Det er imidlertid udtrykkeligt fastsat, at reglerne i stk. 2 vedrørende arbejdstagernes familiemedlemmer »ikke [berører] nationale bestemmelser, der er mere fordelagtige«.

Kommissionen og den græske regering har hævdet, at artikel 45, stk. 1, forhindrer, at der indføres yderligere begrænsninger i adgangen til at få arbejdstilladelse efter aktens dato. Det er blevet hævdet, at dette ikke alene følger af den rigtige fortolkning af den pågældende artikel, men også fordi et andet resultat vil tilsidesætte et af Fællesskabets fundamentale principper, vil være skadeligt i overgangsperioden, hvor medlemsstaterne enten bør bevæge sig henimod arbejdskraftens fri bevægelighed eller ikke at foretage sig noget, der skærper betingelserne, og vil tilsidesætte erhvervede rettigheder og også Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Efter min opfattelse blev ordet »opretholde« (i den franske tekst »maintenir«) valgt netop for at gøre det muligt for medlemsstaterne at bevare status quo i overgangsperioden. Efter en sproglig fortolkning indebærer adgangen til at »opretholde« nationale bestemmelser uden nogen udtrykkelig adgang til at ændre dem intet mere end at »holde gældende bestemmelser i kraft«. Den indebærer ikke en adgang til at indføre yderligere restriktive betingelser i allerede gældende bestemmelser.

Den ret til arbejdskraftens frie bevægelighed, der er sikret ved EØF-traktatens artikel 48, er af Domstolen blevet anerkendt som én af Fællesskabets grundrettigheder, hvorfor alle afvigelser fra princippet må fortolkes snævert (se eksempelvis sag 36/75, *Rutili* mod *indenrigsministeren*, Sml. 1975, s. 1219, især s. 1229 og s. 1231). Da en ny medlemsstats tiltrædelse pludseligt forøger den totale arbejdsstyrke i Fællesskabet og dette kan medføre omfattende bevægelse med mulighed for økonomiske, sociale og arbejdsmarkedsmæssige problemer, kan det udmærket være nødvendigt og berettiget at udsætte tidspunktet, hvor en sådan ret kan gøres gældende, og i en overgangsperiode, lade gældende foranstaltninger være i kraft. Derimod vil det stride mod artikel 48 at tillade indførelsen af yderligere begrænsninger, og en sådan mulighed bør ikke antages at foreligge, når den ikke udtrykkeligt er hjemlet.

Det er derfor min opfattelse, at artikel 45, stk. 1, må fortolkes således, at den giver ret til at opretholde gældende regler, men ikke til at pålægge yderligere begrænsninger.

Efter min opfattelse påvirker artikel 45, stk. 2, ikke denne fortolkning. I medfør af denne bestemmelse har en ægtefælle en yderligere ret til ansættelse efter tre års bopæl, uanset hvad den nationale lovgivning måtte bestemme. Hvis denne bestemmelse er mere fordelagtig end nationale regler, kan ægtefællen støtte ret på den. Hvis på den anden side den nationale regel er mere fordelagtig for ægtefællen, kan hun støtte ret på denne. Den nationale regel kan ikke (i medfør af artikel 45, stk. 1,) gøres mindre fordelagtigt end den er på aktens dato.

Jeg når derfor frem til, at det udfald, som Kommissionen og den græske regering har hævdet sagen bør få, følger af den anførte grunde, og at det er unødvendigt at overveje, om der foreligger noget brud på »erhvervede rettigheder« eller Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Jeg mener derfor, at det forelagte spørgsmål bør besvares således:

Artikel 45, stk. 1, andet afsnit, i »akt vedrørende vilkårene for Den hellenske Republiks tiltrædelse og tilpasningerne af traktaterne« kan ikke fortolkes således, at nationale bestemmelser, der kræver forudgående tilladelse, for så vidt angår indvandring med henblik på at udføre lønnet arbejde og/eller adgang til lønnet beskæftigelse, skærpes over for græske statsborgere i tidsrummet mellem aktens ikrafttrædelse og den 1. januar 1988, og bestemmelsen kan navnlig ikke fortolkes således, at den tillader, at tildeling af en arbejdstilladelse i Forbundsrepublikken Tyskland i medfør af artikel 19 i Arbeitsförderungsgesetz gøres afhængig af et yderligere krav om tilbagelæggelse af en bopælsperiode på mindst to år.